

U

Ucca. Rendezői-nyelven ez az elnevezése a szinpad jobb és baloldali elosztásának.

Udvardy Antal, operaénekes, tenor, sz. 1838-ban. A Nemzeti Színházban 1874 febr. 13.-án mint vendég, ápr. 18.-án, mint szerződött tag énekelt Lohengrint; ezt Faust, Romeo stb. követték; mint Tamino (Varázsfuvola) búcsúzott 1877 márc. 24.-én.

Udvarhelyi Miklós, színész, a heves-megyei Tisza-Abádon sz., 1790-ben, ahol apja tanító és segédlelkész volt. Ő is papnak készült, aki midőn prédikál, a nagy közönség szívéhez szólhat. Ezért Debrecenbe ment, hogy ott tanuljon. Itt egyszer színielőadást látott s ez annyira elbűvölte, hogy aztán minden szabad idejét a színház körül töltötte, sőt a sűgőlyukba is bekéredzett, hogy onnan láthassa az előadást. S addig nézte-nézte az előadásokat, hogy egy szép napon, 1808-ban maga is beállott a debreceni társulathoz s így lett belőle az egyház papja helyett Thália papja, szülei nagy szomorúságára. 1810-ben lépett föl először, Gulácsy Antal szabolcsi földbirto-
kos biztatására, az „Eszű után napfény sűt” c. németből fordított darabban. Pályája kezdetén sok nehézséggel kellett megküzdnie. Ő azonban fáradhatatlanul tanult, sőt még arra is szakított időt, hogy másokat tanítson. Ő tanította Kántornét, majd Szentpéteryt, Juhász Juliát, akit 1812-ben feleségül is vett. 1815-ben már társigazgató Lánggal, s elég bátor ahhoz, hogy a vidéki társulatot Pestre vigye fel, a hol a Rondellában játszottak, gróf Ráday városi színházi

igazgató (a későbbi intendáns apja) segélyezése mellett. Majd ismét vidékre ment s vidéki vándorlásai alatt nemesszívű maecenások: dr. Sándorffy (Nagyvárad) és Kállay Miklós (Kálló) voltak hathatós támogatói. 1827-ben három évre a kolozsvári színház országos igazgatója lett, s mint ilyen megszervezte az első magyar operatársulatot, s Ruzsitska József katonakarmesterrel megíratta az első magyar operát, a „Béla futása”-t. Társulatával bejárta Magyarország déli részét, s 1827-ben Pestet is meglátogatta, ahol a nagy városi színház nyitotta meg előtte kapuit. Később ismét vidéki társulatok tagja lett, majd 1835-ben a budai játékszinben működött, 1838-ban pedig a Nemzeti Színház tagja lett, ahol aztán hosszú éveken át a színház egyik legtevékenyebb tagja volt. Pályatársai úgy tekintettek rá, mint a magyar színészet élő krónikájára, aki látta a magyar színészetet csemetekorában, aki látta annak lassú növést, lombosodást, virágait és gyümölcseit, s aki a lombossá fejlődött fa árnyékában meg is pihent. Csengő hangja, erőteljes, festői alakja, melyre a lovagkori jelmezek oly jól illettek, sok szerepben meleg sikert hoztak neki. A színház legtiszteltebb tagjai közé tartozott. Nem volt lángelme, de tanulással, szorgalommal, becsülettel állotta meg mindig a helyét. Páratlan becsületessége valamennyi pályatársa szeretetét és becsülését szerezte meg számára. 50 éves színészi működését, a „színházi arany vőlegénység”-et 1858 június 14-én ünnepezték meg a Nemzeti Színházban. Mint nyugdíjas tag hosszas betegség után, 1864 január 14-én halt meg, Pesten. (Diósszilágyi Sámuel dr.)